(Nro. 190.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 97. 21. Sierpnia 1820.

Wiadomości kraiowe.

Z Wiednia dnia 12. Sierpnia. — Jego Cesarska Mość naywyższą uchwałą swoią z d. 31. Lipca b. r. raczył dotychczasowego Vice-Prezydenta Guberniialnego środkowey Austryi, rzeczywistego Jego C. K. Mci Szambellana i Kawalera Zakonu S. Jana, Ludwika Hrabiego Taaffe, ze względu na okazaną gorliwość w służbie i inne zaszczytne przymioty mianować nayłaskawiey Prezydentem Guberniialnym w Królestwie Galicyi.

Jego Cesarska Mość naywyższą uchwałą swoią z d. 27. Czerwca, raczył Nadchyrurga powszechnego szpitalu Lwowskiego Antoniego Spaustę ze względu na iego cywilne i woyskowe szczególne zasługi ozdobić złotem średnim medalem honorowym z uszkiem i wstążką.

Dnia 3. Sierpnia b. r. Nayiaśnieysi Cesarstwo Ich Mość. raczyli zaszczycić bytnością swoią tuteyszą fabrykę porcelanową i oglądać serwis piękny, zrobiony z naywyższego rozkazu dla Xięcia Wellingtona a wystawiony na widok publiczny w wielkiey nowo ozdobioney sali zwierciadlaney składu przedarzy. Nayiaśnieyszy Pan za wynalazek i przyprowadzenie do skutku tego płodu sztuki, okazał swoię zadowolnienie Dyrektorowi rękodzielni i wszystkim artystom i oglądał ieszcze inne prace rękodzielni, które podobnie na naywyższy rozkaz są w robocie.

Portret Nayiaśnieyszey Pani, podług oryginału C. K. malerza Nadwornego P. Stieler, kopiiowany na porcelanie i dobrze oddany, zyskał Nayiaśnieyszego Pana pochwały.

Po oglądaniu całego nowego składu przedarzy i uporządkowaniu onego, poiechali Cesarstwo na powrót do Schönbrunu.

Gazeta Gracka donosi, iż Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Franciszek Karol przybył na d. 5. b. m. do Gracu i wysiadł w tamecznym zamku. Dnia następuiącego 6. b. m. raczył Jego Cesarzowicowska Mość dadź posłuchanie wszystkim cywilnym i woyskowym Władzom a wieczorem zaszczycił swoią obecnością teatr mieyski. Publiczność przyięła wysokiego Xięcia z żywymi oznakami uszanowania i miłości ku Nayiaśnieyszemu domowi Cesarskiemu. Dnia 7. zwiedził Jego Cesarzowicowska Mość oprócz innych instytutów także i Joanneum i zwrócił tamże swoię uwagę na przedmioty naukowe, sztuk i przemysłu i we względzie oświaty kraiowey wyraził się łaskawie, z prawdziwem udziałem i z znaiomością rzeczy.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazeta *Baltimore Patriot* z d. 10. Kwietnia zawiera ważne listowne porozumienie się poprzedzaiące poiedynek między nieszczęsnym Pułkownikiem Stephanem Decatur, a przeciwnikiem iego Barronem. Pułkownik ów odznaczył się był szczególniey w ostatniey woynie.

W Londynie miano przednieiakim czasem wynaleść szczególną machinę, która skoroby się wszczął w domu ogień, budziła wszystkich domowników ze snu i tam, gdzieby była postawiona zapalała lampę, uwiadomiała która iest godzina, a nawet w którey części domu iest pożar. Bióro narodowe ogniowe, uwiadomiało, że wynalazek ten iest pod iego dozorem, gdzie tę machinę można oglądać i t. d. Gazeta pewna Amerykańska wątpi o prawdzie tego wynalazku i dodaie z żartem: „szkoda, że ta machina będąc obfitą w różne potrzeby, nie czyni ieszcze co więcey i nie czerpie wody dla ugaszenia pożaru.

Uderzaiący przykład braku pieniędzy w Ameryce północney Państw Zachodnich, podaie gazeta Whitewsaler iedna z tych trzech, które wychodzą w kwitnącem mieście Cincinati nad Ohio; wydawca teyże ogłasza, iż od prenumerantów przyimować będzie: zboże, wodkę, mięso, cukier, len, konopie.

piora, wełnę, wosk, łoy, swice, skóry i szmaty w cenie targowey.

Wiadomości z Nowego-Yorku w Zjednoczonych Stanach Ameryki północney donoszą, iż ostatnie listy urzędowe nadeszłe także z Hiszpanii zawierać maią formalne oświadczenie ze strony Hiszpanii, iż od czasu ostatnich wypadków w Hiszpanii stosownie do Konstytucyi, nie może Król nic odstępować z Państwa Hiszpańskiego na rzecz obcych Mocarstw bez zezwolenia Stanów (*Cortes*) a zatem i Floryd.

Ameryka Hiszpańska.

Do Londynu nadeszły listy od Lorda Cochrane datowane pod d. 10. Kwietnia. Lord ten za usługi czynione nowey swoiey oyczyznie otrzymał nagrody od Rządu 20,000 akrów ziemi. Naywyższy Dyrektor O'Higgins i Jenerał San Marrtin nic nie przedsiębiorą nie wezwawszy wprzód rady Lorda. Tenże mowi z wielkiemi pochwałami o talentach O'Higgina i San Martina, którego mieni bydź większym wodzem nad tamtego; nadto chwali on karność i ducha tak woyska iak i marynarki. Przygotowania do uderzenia na Limę czynnie posuwaią. Lord Cochrane wyraża z pewnością o szczęśliwym skutku, atoli rozstropnie zamilczał o planie maiących nastąpić działań. Officer sztabowy wysłany przez Jenerała Boliwara z Santa-Fe de Bogata do Chili, umowił się o planie uderzenia w iednym czasie z lądu i morza na Guayaquil; plan ten ma w krótce bydź przywiedziony do skutku.

Względem wypadków zaszłych w Rio de la Hacha i tamecznych okolicach, donosi list z Kingstonu w Jamaice z d. 10. Czerwca co następuie: „Dnia 25. z. m. zaszła potyczka pomiędzy woyskami Królewskiemi będącymi pod rozkazami Pułkownika Sanchez de Lima i powstańcami pod sprawą Pułkownika Montillo, i chociaż Hiszpani mieli 2700 ludzi a powstańcy 700, to przecież zostali pobici i straciwszy 180 ludzi przymuszeni byli cofnąć się do Murono. Po skończoney bitwie udali się Officerowie do Admirała Briona i żądali zaległego żołdu. Ponieważ Admirał ten nie chciał temu ich żądaniu zadosyć uczynić a z tąd obawiał się powstania, kazał rozbroić woysko i przymusił ie gwałtem wsiąść na okręty: Lord Rodney, Entreprise, Cordelia, Dash i Jenerał Drummond i posłał ie tutay. Miasto Rio de la Hacha zapalono na d. 4. b. m. w nocy, warownię wysadzono dnia następuiącego w powietrze, co wszystko iak mowią stało się na rozkaz Briona i w chwili, kiedy wsiadał na okręt. Przeznaczenie iego nie iest wiadome, mniemaniem iest, że się udał do St. Domingo.

Mowią, iż Rio de la Hache mocno zostało zrabowane, i że wszystko co tylko iakową miało wartość zabrane zostało przez Briona i iego wspólników; większa część zdobyczy ma bydź na szonerze Kate, który popłynął do S. Domingo. Szoner Amerykański Betsey Ann pod sprawą Kapitana Lowe z Baltimore, stoiący na kotwicy przed miastem Rio de la Hache z mąką, został podobnie przez Briona zrabowany."

Wyspa St. Domingo.

Gomar rokoszanin, który od roku 1807 zaburżał południową republikańską część wyspy Hayti, pobity został na głowę przez woysko Prezydenta Boyer. Szesnaście głów pierwszych dowodzców wystawiono na palach. Sraszny ten widok iest w mieście Jeremie. W iakim stosunku stoią rzeczy z Królem Henrykiem nie wiadomo.

Jenerał Boyer Prezydent rzeczypospolitney części wyspy S. Domingo znacznie wzmocniony pokonaniem pomienionego rokoszana Gomar, który kilka się także lat utrzymywał, miał uczynić przełożenie towarzystwom Ameryki północney, które czarnymi niewolnikami pochodzącymi z Zjednoczonych Stanów Ameryki północney staraią się w Afryce zakładać osady, że takowych niewolników, ieżeliby chcieli osiadać, będzie do swoiego Państwa przyimował.

Portugaliia Brazyliia i Algarbiia.

Zbiór praw i wyroków, które Król od czasu swoiego przybycia do Brazylii wydał, wyszedł z druku w trzech tomach *in folio* i kosztuie 38000 raiow.

Hiszpaniia.

Naynowsze wiadomości datowane z Madrytu pod d. 20. Lipca donoszą, że Królestwo Ich Mość dnia tego rano udali się do wód w Sacedonie.

Na posiedzeniu Stanów (*Cortes*) z d. 18. i 19. z. m. wniesione zostały różne petycyie i przełożenia, pomiędzy temi niektóre były ważne i zrządziły mocne spory. Między innemi przełożono: o lepsze uposażenie Proboszczów; rozdania nagród woysku Quirogi, i by wszystka własność cudzoziemców nawet podczas woyny zostawała pod opiekę Narodu. D. Ruy Padron uczynił przełożenie, by we

wszystkich aktach publicznych dawany był Królowi tytuł: Ferdynand Wielki. Posiedzenie z d. 19. było ku końcu bardzo burzliwe. D. Moreno Guerra żądał, aby Stany (*Cortes*) zaięły się teraźnieyszem położeniem Narodu z powodu: że niepokoiące rozchodzą się wieści, mianowicie: że Biskup Orihulski wzbraniał się dopełnić rozkazu Królewskiego przepisaiącego Duchownym ogłaszania Konstytucyi z ambony. Don Romero Alpuente i wiele innych współczłonków wspierali ten wniosek, który atoli po mocnych rozprawach został odrzucony.

Mówią, że Minister Woyny Margrabia de las Amarillas żądał uwolnienia, lecz takowego nie otrzymał.

Arcybiskup w Santiago Stolicy Galicyi wydał list Pasterski zawieraiący między innemi co następuie: „Niesądzcie kochani Bracia, aby przez oddalenie Sądu Inkwizycyi zniesiony był zakaz czytania bezbożnych i gorszących książek, które wskazaną są spisem. Władza zakazuiąca czytania podobnych książek przynależy Papieżowi i Biskupom, oni udzielili tylko tey władzy Inkwizycyi, a teraz wykonanie iey przywracaią znowu sobie."

W tym samym liście Pasterskim zakazuie Arcybiskup Proboszczom swoiego obwodu, aby nie ogłaszali Konstytucyi z ambon: „Przestańcie, mowi ón, na zalecaniu posłuszeństwa ku prawom i zwróceniu uwagi, że Konstytucyia ogłasza naszą świętą Religię iaką iedyną w królestwie."

Indyie Zachodnie.

Mówią, że Józef Bonaparte przybył niedawno incognito ze Zjednoczonych Stanów Ameryki północney do Jamaiki.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług gazety Globe, 50 robotników trudniących się dawniey przygotowaniem do koronacyi w Opactwie Westminsterskim, których późniey przez odłożenie tey uroczystości rozpuszczono, wezwano teraz znowu i są na nowo czynnymi. Ci którzy sądzą, że nieszczęsne rozterki rodziny Królewskiey mogłyby się jeszcze w dobrym załatwić sposobie, mogą to uważać za dobry znak.

Królowa uwiadomiła Izbę Lordów na piśmie, iż podczas toczącey się sprawy przeciwko niey, chce bydź obecną na każdem posiedzeniu Izby Wyższey, i dla tego żąda, aby iey przygotowano mieysce, z któregoby każde zeznanie przeciwko niey świadka dokładnie słyszeć mogła.

Lord-Major dał wyraźnie rozkazy Policyi Stolicy, aby zdzierali wszystkie buntownicze kartki okrywaiące mury. W rzeczy samey nie należy bardziey rozdrażniać pospólstwa, iuż ono nie zna granic. Gdy niedawno pewien zacny Xiążę stanu woyskowego w mundurze, maiąc wszystkie ordery woyskowe na sobie, wychodził z domu swoiego dla udania się do Króla, otoczony został od mnóstwa kobiet, które podczas, gdy wsiadał do powozu podobne furyiom krzyczały mocno: „Gdzie iest Królowa? Gdzie iest zielony worek? Wysłaliście go do diabła?" i dopiero wtedy przestały lżyć zacnego Lorda, kiedy powóz znikł z ich oczu.

W Clonfert w Hrabstwie Galway chciano uderzyć na oddział 49 pułku piechoty. Kupa Radykalistów wpadła niespodziewanie na żołnierza stoiącego na straży, rzucaiąc nań kamienie powoliła go na ziemię, zatkała mu usta, odięła mu broń, bagnet, 19 ładunków i 15 szyllingów pieniędzmi, podczas gdy drudzy chcieli wyłamać kraty i drzwi do domu. Widząc zaś, że tego nie dokażą bez przebudzenia żołnierzy, zaniechali swoiego zamiaru, atoli poymali owego żołnierza i wlekli go z sobą znaczną odległość, uwiązawszy mu powroz na szyi i żądali, żeby wykonał przysięgę na biblii. Że zaś ten żołnierz wzbraniał się tego uczynić, obkładali go okrutnie razami po twarzy przysięgaiąc, że go niedaleko na drzwie powieszą dla przykładu innych; człowiek ten wzbraniał się stale wypełnić ich żądania i odwoływał się do przysięgi uczynioney Królowi; wtedy ieden z wściekłych strzelił do niego z tyłu, wystrzał przeszył mu ręce, tak zostawiwszy tego nieszczęśliwego odeszli. Pułk przyrzekł 50 funt. szterl. nagrody temu, ktoby odkrył któregokolwiek z tych łotrów.

Ponieważ żadney nie ma wiadomości od Porucznika Parry dowodzącego wyprawą, wysłaną na odkrycie Północno-Zachodniey drogi, chociaż wielu rybaków na wieloryby popowracało z zatoki Baffinsbai, sądzą niektórzy, że ieżli udało się mu przepłynąc przesmyk Sir James Lancaster, może całą wyprawę zniszczyły lody.

Bardzo niepomyślne nadeszły wiadomości o skutkach wyprawy będącey pod sprawą Sir William Carr, wysłaney na odnógę Perską. Wieść się rozchodzi, że rozboynicy morscy, którzy początkowo opuścili byli warównię, powrócili po nieiakim czasie w podwoyney sile i uderzyli strasznie na tęż warównię, przyczem pułki 47 i 64 niezmiernie wielką miały ponieść stratę.

Tak nazwana Hrabina Oldi (czyli Hrabina Laundury) siostra Bergamiego i Nadworna Dama Królowey, była prostą praczką za nim Królowa wzięła ią do swoich usług i kupiła iey tytuł Hrabiny za 150 funt. szterl.

Francyia.

Król podpisał Kontrakt szlubny pomiędzy 15letnią córką Marszałka Davousta i 20letnim młodzieńcem P. Achille Vigier.

Monitor z d. 28. Lipca zawiera doniesienie Kapitana okrętowego Freycinet (iak iuż donieślismy), o stracie korwety Uranii, którą iuż prawie od trech lat żeglował dla odkrycia krain. Doniesienie to datowane iest pod d. 22. Lutego z zatoki Francuzkiey wysp Małouinińskich (Falklandzkich). Podług tego doniesienia opuścił ón port Jackson w Nowey południowey Walii na d 25. Grudnia. D. 7. Stycznia okrążał południową spiczatość Nowo Zelandzkich wysp; ztąd miał pomyślny wiatr aż do dnia 5. Lutego kiedy postrzegł krainę ognistą; okrążył przylądek Horn i przybył szczęśliwie do portu Bonsucces; atoli za nim stanął na kotwicy burza uniosła go na morze. Tu starał ón się wynaleść zatokę Francuzką, którą na d. 12. Lutego spostrzegł; okręt uderzył tymczasem na skały będące pod wodą; korweta maiąc dziurę musiała zbliżyć się ku brzegom, gdzie się rozbiła. Ludzie, papiery i inne rzeczy kosztowne, iako też żywność zostały wyratowane.

Żołnierz Imbert, który młodego Lallemanda zabił wystrzałem zbroni, uwolniony iest przez Sąd, ponieważ uczynił to pełniąc obowiązki swego powołania.

Z Nancy żeglarz powietrzny Robertson zadziwia teraz Portugaliią swoią powietrzną żeglugą dotąd tamże nieznaną. W Oporto na urodziny Króla kazał ón swoiey synowicy wsieść do balonu, który dla wszelkiego bezpieczeństwa przywiązany był na sznurach umocowanych na ziemi; atoli odważna dziewczyna wzięła była po taiamnie z sobą nóż i chciała poprzeżynać sznury dla wzniesienia się w wyższe krainy, lecz postrzegłszy to wuy iey, za po mocą około stoiących ściągnął na ziemię balon.

Naywiększa ludność Paryża podług ostatniego przeliczenia, wynosi 657172 ludzi; nie stałych mieszkańców (czyli obcych) 56794. Ogółem ma Paryż 713966 mieszkańców; szóstą część więcey iak przed rewolucyią. Płeć żeńska przewyższa męzką o iedne piątą część.

Rozporządzeniem Królewskiem Marszałek Marmont mianowany Członkiem Departamentu Cote d'Or.

Jenerał Clauzel wygnany wyrokiem zaocznym i dotąd przebywaiący w Ameryce północney, powrócił na Bruxellę do Paryża za uzyskanem pozwoleniem.

Niemcy.

Urządzenie kraiowe dla Xięstw Brunszwickiego Wolfenbutelskiego i Blankenburgskiego przełożone będąc Zgromadzeniowi związku Niemieckiego na posiedzeniu z d. 13. z. m. ogłoszone zostało publicznie iako dodatek do tegoż protokołu. Cała ta Kraina tworzy nierozdzielną całość z dwoma oddziałami iednych praw i iednakiey powagi.

Pierwsza sekcyą zawiera połowę dotychczasowych Prelatur, 6 Członków i posiadaczy dóbr zdolnych znaydowania się na Seymie. Druga sekcyia zawiera drugą połowę prałatów, 7 Członków, Deputowanych miast 19 Członków i iednego Deputowanego z każdego siedemnastu Sądów okręgowych, któryby był posiadaczem dóbr wolnych, a który dotąd nie miał prawa zasiadania na Seymie. Do Stanu Rycerskiego należą wszyscy właściciele będący w posiadaniu dóbr Szlacheckich znayduiących się w tey krainie w liczbie 78.

Prussy.

Jego Królewska Mość powrócił z podróży swoiey przedsięwziętey do Karlsbadu, i na d. 2. Sierpnia wieczorem przybył w pożądanem zdrowiu, na Wyspę pawią (nie daleko Pocztdamu) gdzie dnia następuiącego w gronie swey Nayiaśnieyszey rodziny obchodził uroczyść urodzin swoich.

Sprostowanie.

W Numerze 186/95 na stronnicy 4. gdzie iest doniesienie o Posle Perskim, miasto: z *Wasza o przyieździe* i t. d. czytay z Warszawy o przyieździe.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.